

Het opnemen van brancheringsregels in bestemmingsplannen is al geruime tijd een instrument waarmee beleidsmatig wordt gestuurd op de detailhandelsstructuur in een gemeente of regio. Zo worden gronden bijvoorbeeld specifiek bestemd als 'Detailhandel – supermarkt', of worden locaties aangewezen waar uitsluitend volumineuze detailhandel. Daarmee legt de gemeente op dat de grond niet gebruikt mag worden voor andere vormen van detailhandel. Dat is niet langer zomaar toegestaan.

Met de inmiddels beruchte uitspraak 'Appingedam' ([ECLI:EU:C:2018:44](#)) van het Europees Hof zijn de motiveringseisen voor het opnemen van een brancheringsregel c.q. –beperking in een bestemmingsplan verzaagd. Doordat detailhandel moet worden aangemerkt als dienst in de zin van de Dienstenrichtlijn 2006, moet een planologische maatregel als deze aan de drie criteria van artikel 15, lid 2 van de Dienstenrichtlijn voldoen:

- i. De maatregel mag niet discriminatoir zijn en dus niet gericht zijn op het reguleren van concurrentie.
- ii. De maatregel moet noodzakelijk zijn in het kader van een goede ruimtelijke ordening. De Afdeling leidt uit de conclusie van de advocaat-generaal bij de uitspraak van het Europese Hof van Justitie dat het doel om de leefbaarheid van het stadscentrum te behouden met zich mee kan brengen dat een brancheringsregel noodzakelijk is, maar dat is geen uitgemaakte zaak;
- iii. De maatregel moet evenredig zijn, wat tevens inhoudt dat onderzocht moet worden of een andere oplossing enigszins mogelijk is. Ervaringsregels zijn niet voldoende om evenredigheid aan te nemen. Rechtvaardigingsgronden moeten gepaard gaan met een onderzoek naar de geschiktheid en evenredigheid van de maatregel aan de hand van nauwkeurige statistische gegevens.

In beginsel mag een bestemmingsplan niet gebruikt worden voor het reguleren van concurrentieverhoudingen. Dit is mede in strijd met de Dienstenrichtlijn. Daarentegen is het soms wenselijk om in het kader van een goede ruimtelijke ordening en het detailhandelsbeleid het voorzieningenniveau te handhaven of te verbeteren en leegstand te voorkomen. De gemeente kan dus een brancheringsbeperking opnemen in het bestemmingsplan, mits zij met behulp van specifiek ruimtelijk-economisch onderzoek aantoont dat het evenredig is om deze maatregel te treffen.

In veel gevallen voldoen de huidige beleidsmatige en planologische kaders niet aan de voorwaarden die conform de Dienstenrichtlijn aan worden gesteld. Bij Antea Group werken juristen en economen samen om zowel gemeenten als ontwikkelaars te begeleiden bij vragen over dit thema. We procederen bij de bestuursrechter en voeren onderzoeken om de standpunten van partijen te onderbouwen. Ons streven is om onze de juridische en economische argumentatie naadloos op elkaar aan te laten sluiten zodat het doel van onze cliënt zo goed mogelijk gewaarborgd wordt.